

Згідно з П(с)БО 9 «Запаси», запаси – це активи, які:

- утримуються для подальшого продажу за умов звичайної господарської діяльності;
- перебувають у процесі виробництва з метою подальшого продажу продукту виробництва;
- утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт і надання послуг, а також управління підприємством.

Вартість запасів показують у річній фінансовій звітності. Так в Формі №1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)» у II розділі Активу балансу «Оборотні активи» в статті під номером 1100, вказується загальна вартість активів, які визнаються запасами згідно П(с)БО 9 «Запаси».

Деякі підприємства вводять додаткові статті, які класифікують запаси. Відповідно до МСБО 2 «Запаси» ця класифікація наведена на рисунку 1.

Якщо підприємство наводить у Балансі додаткові рядки 1101-1104, то показник рядка 1100 повинен бути більшим або дорівнювати сумі рядків 1101, 1102, 1103, 1104. Показник цього рядка стосовно запасів включають у підсумок балансу.

П(с)БО 9 «Запаси» передбачено, що в Примітках до фінансової звітності підприємства розкривають інформацію про:

- методи оцінки запасів;

- балансову (облікову) вартість запасів у розрізі окремих класифікаційних груп;
- балансову (облікову) вартість запасів, які відображені за чистою вартістю реалізації;
- балансову вартість запасів, переданих у переробку, на комісію, у заставу;
- суму збільшення чистої вартості реалізації, за якою проведена оцінка запасів, що раніше були уцінені та є активами на дату балансу.

Отже, для підприємств України, що складають фінансову звітність за міжнародними стандартами, запропоновано: передбачити у розділі «Запаси» Приміток до фінансової звітності більш укрупнені показники: виробничі запаси, незавершене виробництво, готова продукція, сільськогосподарська продукція, товари та сформулювати поняття «виробничі запаси» як «активи, які утримуються для споживання під час виробництва продукції, виконання робіт та надання послуг, а також управління підприємством». Ведення обліку запасів таким чином дозволить упорядкувати надання інформації про види запасів у Примітках до фінансової звітності підприємств України та з урахуванням міжнародних вимог позбутися зайвої деталізації при відображенні інформації про виробничі запаси.

Література

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV (із змінами і доповненнями) [Електронне джерело] // Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/996-14>
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 (МСБО 2). Запаси IASB; Стандарт, Міжнародний документ від 01.01.2012 [Електронне джерело] // Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/929_021
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку (П(с)БО) №9 «Запаси» від 20.10.1999 № 246 43 [Електронне джерело] // Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0751-99>
4. Дубовая В. В., Шовкопляс О. О Відображення запасів у фінансовій звітності підприємств України за міжнародними стандартами Економіка і регіон № 4 (41) – 2013 – ПолтНТУ

УДК: 657.1

ЗАРОБІТНА ПЛАТА, ЯК ТОЧКА ПЕРЕТИНУ ІНТЕРЕСІВ ДЕРЖАВИ, РОБОТОДАВЦЯ ТА НАЙМАНОВОГО ПРАЦІВНИКА

Романюк І.– ст. 5 курсу, гр. ОПДвнм-11

Науковий керівник – к.е.н., доцент Балазюк О.Ю.

Вінницький навчально-науковий інститут THEU

На сучасному етапі основним інструментом реалізації державної політики соціального захисту працюючих є методи задоволення матеріальних потреб, раціональна організація заробітної плати. Залежно від зміни соціальних умов змінюється і зміст заробітної плати. Заробітна плата, як економічна категорія відображає відносини між найманими працівниками і роботодавцями щодо розподілу новоствореної вартості. При цьому, якщо для найманих працівників вона є основним джерелом доходу, то для роботодавців – це елемент витрат на виробництво, що впливає на конкурентоспроможність продукції, доходи підприємства, прибутки підприємств.

Проблему заробітної плати в Україні досліджували та продовжують досліджувати багато науковців, а саме В.С. Василенко, О.С. Веллужська, А.О. Гордеюк, Ю.М. Іванечко, П.М. Матюшко, А.І. Радчук, Т.В. Сизикова, С.В. Цимбалюк та ін. У своїх

працях вони змістовно розглядають найважливіші проблеми оплати праці в умовах економіки, що склалися на сьогодні. При цьому найбільша увага приділяється вивченню основних чинників, що впливають на величину заробітної плати, та пошуку оптимального рівня заробітної плати.

Толуб'як В.С.: «Заробітна плата – це плата робітнику за виконану роботу, яка дає йому можливість забезпечувати себе та свою сім'ю необхідними засобами до життя, а також заощаджувати на майбутнє, в тому числі здійснювати страхування на пенсійне забезпечення» [4]. Згідно з Законом України «Про оплату праці», заробітна плата – це винагорода, обчислена в грошовому вираженні, яку за трудовим договором роботодавець виплачує працівникові за виконану ним роботу. Інакше кажучи, заробітна плата – це ціна, що виплачується за використання праці [3].

Більшість науковців визначають заробітну

плату та оплату праці як тотожні. Наприклад, В. Лукашевич вважає, що ці поняття – рівноцінні, хоча між ними і є певна відмінність: видатки на заробітну плату здійснюються із фонду заробітної плати, а інші заохочувальні виплати проводяться за рахунок підприємства або «коштів спеціального призначення та цільових надходжень» [2]. Проте в зарубіжній літературі автори або не розділяють ці поняття, або вживають їх як рівноцінні. Отже, можна стверджувати, що термін «оплата праці» – ширший аніж «заробітна плата».

Але в сучасних умовах заробітна плата перестала виконувати свої історичні функції, а скоріше виконує такі як:

– збереження зайнятості ціною зниження заробітної плати;

– забезпечення соціальних гарантій;
 – стримування інфляції (шляхом несвоєчасної виплати заробітної плати);
 – поширення нелегальної діяльності та вторинної зайнятості.

Отже, оплата праці є складною соціально-економічною категорією, до якої належать базова заробітна плата, бонуси, преміальні та інші виплати, залежні від результатів діяльності, тому для реалізації вищезгаданих функцій, необхідно дотримання таких принципів: підвищення реальної заробітної плати в міру зростання ефективності виробництва і праці; диференціація заробітної плати в залежності від трудового внеску працівника в діяльність підприємства.

Винятково важлива роль заробітної плати в функціонуванні економіки зумовлена тим, що вона має одночасно та рівноцінно виконувати ряд функцій[1]:

Відтворювальну	• заробітна плата виконує як основне джерело доходів населення.
Стимулюючу	• полягає у встановленні залежності рівня заробітної плати від кількості, якості і результатів праці.
Регулюючу	• встановлює залежність оплати праці від кваліфікації, ступеня складності, напруженості завдань.
Ресурсно-розміщувальну	• полягає в оптимізації розміщення трудових ресурсів по регіонах, галузях економіки, підприємствах (міграції).
Функція забезпечення матеріального стимулювання працівників	• обумовлена взаємозв'язком витрат праці на виробництво окремих видів продукції та її результатів.
Функція формування платоспроможного попиту населення	• ув'язування платоспроможності попиту і виробництва споживчих товарів.

Рис. 1. Функції заробітної плати

Судячи із згаданих функцій і принципів, заробітна плата відіграє одну з ключових ролей у рентабельності підприємства, добробуті працівників та економічному розвитку держави. Тому доцільним є ранжування встановлення оплати праці для працівників установ й організацій, результати діяльності яких неможливо виміряти (наприклад, галузь освіти і науки, охорони здоров'я й ін.) та підприємств, рентабельність, яких залежить від

продуктивності праці найманих працівників. Для останніх необхідно визначити такий розмір оплати праці, який складався б із базової ставки заробітної плати (її розмір має забезпечувати повне задоволення життєво необхідних потреб) та бонусної, яка прямо залежить від результатів діяльності працівника. У такому випадку заробітна плата виконуватиме сповна свої функції.

Література

1. Лепьохіна І. О. Теоретичні аспекти формування заробітної плати та її функції / І. О. Лепьохіна // Вісник ЖДТУ. – 2011. – № 2(56).
2. Лукашевич, В. М. Економіка праці та соціально-трудові відносини: навч. посібник / В. М. Лукашевич. – Львів: Новий світ – 2004 – 248с.
3. Про оплату праці: Закон України від 06.12.2016: станом на 01.01.2017 [Електронний ресурс] Офіційний сайт Верховної Ради України. - Режим доступу: zakon2.rada.gov.ua.
4. Толуб'як В. С. Заробітна плата та її вплив на формування фінансових ресурсів системи пенсійного забезпечення /В. С. Толуб'як//Теорія та практика державного управління. - 2010. - Вип. 2 – 249с.